

1 UVOD

U našem okruženju prisutna je praksa da preduzeća investiraju bez prethodnog planiranja i ispitivanja isplativosti investicija, a sam tok investiranja prati nestručan kadar. Investicije se prvo realizuju, a potom se testira i ispituje njihova isplativost, što nije dobro iz sljedećih razloga:

- sredstva koja su uložena ne mogu se ponovo uložiti bez gubitaka koji su nastali;
- postoji mogućnost ulaganja u neisplativ projekat, a time propuštanja ulaganja u projekat koji je isplativ;
- investiciona ulaganja su obično velika i dugoročna, ako bi uzeli u obzir propuštenu kamatnu stopu koja se mogla realizovati na kapital, radilo bi se o značajnom iznosu.

Poslovne odluke koje se donose u preduzećima moraju biti temeljene na naučnom i istraživačkom radu, a posebno na obimu i stručnosti angažovanih resursa. Takve odluke se odnose i na isplativost i opravdanost investicionih ulaganja, te se u ovom radu poseban akcenat stavlja na ulogu i značaj investicionog menadžmenta.

Da bi se opravdala potreba za određenim ulaganjem, neophodno je da se urade preinvesticione analize, planiranje samog toka investicionog procesa, kao i analiza svih slabosti i šansi koje djeluju na preduzeće iz okruženja.

Bez odgovornog i stručnog osoblja, koje će na temelju naučnog i istraživačkog rada odrediti metode izrade investicionog projekta i njegovog provođenja u djelo, nema uspješne investicije, a samim tim ni profitabilnosti.

Uloga investicija u ekonomskom razvoju nesumnjivo je neobično važna. Premda među ekonomistima postoje razlike u vrednovanju te važnosti, ipak se svi slažu u jednoj opštoj postavci – da su investicije jedan od bitnih faktora ekonomskog razvoja. Imajući to u vidu, razumljivo je što su klasici ekonomske nauke posvećivali investicijama neobično veliku pažnju. I Marks takođe, naročito u svom najznačajnijem djelu „Kapital“, posvećuje veliku pažnju investicijama i srodnim skupovima, zbog toga što je nemoguće iole kompleksnije analizirati investicije, a da se pri tome ne analiziraju i odgovarajuće srodne skupine, koje s kategorijom investicija stoje u funkcionalnoj međuzavisnosti. Ta se postavka posebno odnosi na analizu i ocjenu funkcionalnih međuzavisnosti između investicija i ekonomskog razvoja. Čak i najelementarnije prikazivanje pojava tih međuzavisnosti može pogodno ilustrovati navedenu postavku. Naime, pođemo li od najopštije postavke – da razvoj proizvodnih kapaciteta i proizvodnje stoji u funkcionalnoj međuzavisnosti s investicijama, onda se odmah nameće pitanje: kakav je karakter i kakvi su pojava tih međuzavisnosti?

To se pitanje pogotovo nameće ako pođemo od opšteprihvaćene postavke da uzmemo li u obzir i sve druge relevantne faktore koji stoje u funkcionalnoj međuzavisnosti s fenomenom privrednog rasta – onda se i privredni razvoj u cjelini može tretirati kao funkcija investicija.

Investicioni menadžment treba da upravlja sredstvima u okviru definisanih investicionih ciljeva. Neki preduzetnici sami obavljaju te radnje u okviru svojih poslovnih aktivnosti, dok drugi angažuju menadžere koji se bave upravljanjem investicijama.

U našem sistemu, većina preduzeća ovu funkciju posmatra kao sporednu funkciju poslovanja. Međutim, u razvijenom svijetu, investicione kompanije kao institucije, nastale su prije svega radi obavljanja ove funkcije, što znači da je to njihova osnovna djelatnost. Osnovni preduslov za njihovo nastajanje i širenje je shvatanje da investicije, kao proces, predstavljaju osnovu za ekonomski razvoj preduzeća, a i društva u cjelini.